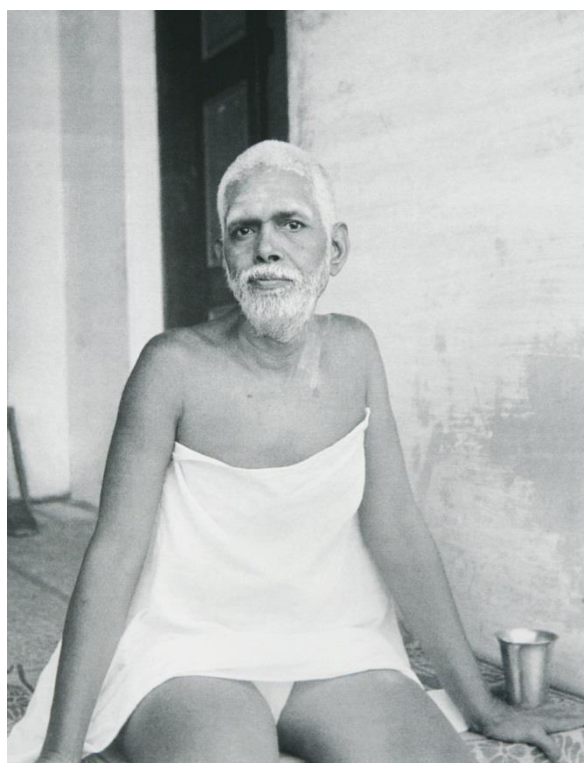

Skvosty Bhagavána

*Náhrdelník výroků Bhagavána Ramany Mahárišiho o různých důležitých tématech,
který seřadil A. Dévarádža Mudaliar.*

Z anglického originálu *Gems from Bhagavan*, vydaného v roce 2014
Šrí Ramanášramem, přeložil Rudolf Skarnitzl.

S laskavým svolením Šrí Ramanášramu zveřejněno na www.rudolfskarnitzl.cz

© Sri Ramanasramam, Tiruvannamalai, India

Předmluva

Již delší dobu jsem vážně uvažoval o tom, že by byla prospěšná knížka, v níž by byly nejdůležitější body Bhagavánova učení. Snažím-li se toho zhostit podle svých nejlepších schopností jak umím a jak chápu, pak tato malá služba, kterou tím poskytuji, může být čtenářům obecně prospěšná a zvláště stoupencům Bhagavána a možná, že by ji přijal i Bhagaván, jako snahu Jeho dítěte udělat něco dobrého a užitečného. To je pro tuto knihu jediným vysvětlením.

A. Dévarádža Mudaliar

Skvosty Bhagavána

Kapitola 1 – Štěstí

Všechny bytosti vždy touží po štěstí, které by nebylo potřísněné smutkem. Zároveň každé tělo ze všeho nejvíce miluje sebe. Jen štěstí je příčinou lásky. Štěstí tedy musí spočívat v nás. Dále toto štěstí je každodenním zážitkem ve spánku, kdy není myslí. Dosáhnout tohoto přirozeného štěstí předpokládá, že se poznáme. K tomu je sebezkoumání „Kdo jsem já?“ nejlepším prostředkem.

Štěstí je přirozeností átmanu, pravého Já, a není od něho odlišné. Jediné štěstí, které je, pochází z pravého Já. To je pravda. V žádném předmětu světa není štěstí. Pro naši nevědomost se však domníváme, že štěstí odvozujeme od objektů.

Člověk si obecně představuje, že jeho štěstí trvá v důsledku vnějších příčin. Kdyby tomu tak bylo, bylo by rozumné předpokládat, že štěstí se musí zvětšovat se zvětšením majetku a zmenšovat se s jeho úbytkem. Tudíž nemá-li někdo majetek, mělo by se jeho štěstí rovnat nule. Co je však pravou zkušeností člověka? Odpovídá zkušenost tomuto názoru? V hlubokém spánku je člověk oproštěn od všeho majetku, včetně vlastního těla. Namísto aby byl nešťastný, je naprosto šťastný. Ba člověk touží po tom, aby hluboce spal. Z toho plyne závěr, že štěstí je v člověku inherentní (v něm tkvící) a nenastává z důvodu vnějších příčin. Člověk musí realizovat své pravé Já, átman, aby otevřel hojnost nezkaleného štěstí.

V *Pančadaši* (*jógový text ze 14. stol. – pozn. překl.*) je příběh, kde se vypráví o tom, že naše bolesti a libosti nejsou závislé na skutečnostech, ale na našich představách. Dva mladíci z jedné vesnice se vydali na cestu do severní Indie. Jeden z nich při tom zemřel. Druhý, který tam získal zaměstnání, se rozhodl, že se vrátí do rodné vesnice až později. Náhodou se setkal s poutníkem a poslal po něm do své vesnice vzkaz o sobě a mrtvém druhovi. Poutník tlumočil vzkaz, ale z nepozornosti spletl jména žijícího a mrtvého. Tak se stalo, že rodina mrtvého se radovala, jak si jejich člen dobře počíná a rodina živého byla v zármutku nad jeho úmrtím.

Bhagaván: „Sedával jsem a ležel na zemi, aniž bych si pod sebe cokoliv prostřel. To je svoboda. Pohovka je nesvobodou. Je pro mě vězením. Není mi dovoleno sedět, kde a jak bych chtěl. Není to nesvoboda? Člověk by měl být v počínání volný, jak se mu zachce, a neměl by být obsluhován ostatními. „Nemít přání“ je největším blahem. To však možno zažít jedině zkušeností. Ani vládce se nemůže rovnat tomu, kdo nemá žádná přání.“

Kapitola 2 – Pravé Já a ne-já , skutečnost a svět

Bytí či vědomí je jedinou skutečností. Vědomí plus bdění nazýváme bděním. Vědomí plus spánek nazýváme spánkem. Vědomí plus snění nazýváme sněním. Vědomí je plátnem, na kterém se všechny obrazy projevují a mizí. Plátno je skutečné, obrazy jsou pouhými stíny, které jsou na něj vrhané.

Ego-mysl a vše, co se v ní jeví, jak např. had v laně apod., možno dobře přiblížit následujícím příkladem. Existuje promítací plátno. Na plátně se objeví postava krále sedícího na trůnu. Před králem – na stejném plátně – začne hra s různými postavami a objekty a král hře přihlíží. Vidící a viděné jsou pouhými stíny na plátně, které je jedinou skutečností, a které je podporou (podkladem) všem obrazům. Podobně ve světě tvoří vidoucí a viděné společně mysl a mysl je podporována či lze také říci, že je opřena o pravé Já.

Adžata škola advaity (škola bezpříčinnosti) říká: „Není nic jiného, než jediná skutečnost. Není zrození ani smrti, žádné promítání, ani vtažení, žádný *sádhak* (ten, kdo provádí duchovní praxi), žádný *mumukšu* (ten, kdo touží po osvobození), žádný *mukta* (osvobozený), vázanost ani osvobození. Pouze Samotné Jediné navždy existuje.“ Těm, pro které je obtížné tuto pravdu pochopit, a kteří namítají „jak můžeme přehlížet pevný svět kolem nás?“, těm se poukazuje na podobnost se snovými zkušenostmi a říká se jim: „Vše, co vidíte, závisí na vidícím. Odhlédnuto od vidícího, není žádné vidění.“ Toto učení se nazývá *drišti-srišti-vada*, s tím, že jedinec napřed tvoří svou myslí a pak sám hledí na to, co jeho mysl sama stvořila.

Ti, kdo nemohou chápat ani toto, argumentují dále takto: „Zkušenost snu je krátká, zatímco svět stále existuje. Sen je krátký, ale svět je pociťován a spatřován nejen mnou, ale tolika jinými lidmi, že nemůžeme říci, že je neexistující.“ Těm se odpovídá argumentem *srišti-drišti-vada* (postupné stvoření), a říká se jim, že Bůh napřed stvořil věci z prvků, pak stvořil něco dalšího apod. Jejich myslí nejsou jinak uspokojeny, protože si sami kladou otázky typu: „Jak může být nepravdivý všechny zeměpis, všechny mapy, vědy, hvězdy, planety a zákony, které se k nim vztahují?“ Pro tyto je nejlepší odpověď: „Ano, Bůh to vše stvořil a vy to tak spatřujete.“ To vše je tu jen k tomu, aby se našel vhodný způsob, který odpovídá chápání posluchačů. Absolutno může být jen jediné.

Nejprve existuje – nazývejme to tak – bílé světlo átmanu, které překračuje jak světlo, tak temnotu. V něm není možné spatřit žádný předmět. V něm není vidící ani viděné. Pak je tu ještě úplná temnota čili nevědomost (*avidjá*), ve které také není možné spatřit žádný předmět. Z átmanu vychází zrcadlené světlo, světlo čisté mysli (*manas*), a v tomto světle se jeví existence celého filmu, nazývaného svět. Film není možno spatřit v totálním světle, ani v úplné temnotě, ale jen v tlumeném nebo odraženém světle.

Z pohledu džňány (poznání) či skutečnosti, je bolest, spatřovaná ve světě, jistě jen snem, stejně jako svět, z něhož určitá bolest, jako např. hlad je jen nepatrnou částičkou. Ve snu cítíte např. hlad a vidíte i jiné, jak trpí hladem. Najíte se a ze soucitu dáte jídlo i jiným, o kterých víte, že trpí hladem. Pokud sen trval, všechno utrpení v něm bylo tak opravdové, jak si teď myslíte, že existuje utrpení i ve světě. Jedině když jste se probudili, zjistili jste, že utrpení snu nebylo opravdové. Před ulehnutím jste se mohli najíst do sytosti, a přesto můžete snít, že jste se celý den lopotili na horkém slunci, že jste znavení a hladoví, a že velice toužíte po tom se najíst.

Pak se probudíte a zjistíte, že váš žaludek je plný, že jste se nehnuli z postele. Vše tu bylo, ale při tom nemůžeme říci, že pokud sníte, jednáte tak, jakoby utrpení nebylo skutečné. Hlad ve snu se může utišit jen snovým jídlem. Těm, kdo ve snu hladoví, nutno podávat snové jídlo. Dva stavy, snění a bdění, nemůžete nikdy smíchat.

Dokud nedosáhnete stavu džňány, tj. neprobudíte se z *máji*, dotud musíte provádět sociální službu tak, že zmírňujete utrpení, kdekoliv jej spatříte. Ale vykonávejte jej bez „*ahamkára*“, tj. bez pocitu „já jsem konající“, ale s pocitem „jsem nástroj Pána“. Ani si nemáte sebevědomě říkat: „Pomáhám člověku, který je úrovní pode mnou. On potřebuje pomoc. Jsem v postavení, abych mu pomohl. Jsem nadřazený a on je v podřazenosti.“ Musíte pomoci člověku tak, aby se to stalo uctíváním Boha v onom člověku. Všechna pomoc je tu pro pravé Já a pro nikoho jiného. Nikomu jinému nepomáháte než sami sobě.

Spis *Kajvalja Navaníta* odpovídá na šest otázek týkajících se *máji*. Jsou velmi poučné:

1. Co je *mája*? – Je nepopsatelná.
2. Kdo je pod jejím vlivem? – Mysl čili ego, které pocituje, že je oddělenou entitou, která si myslí „já dělám toto“ nebo „toto je moje“.
3. Odkud pochází, kde má původ? – To nemůže nikdo říct.
4. Jak vznikla? – Neprováděním *vičáry*, nezkoumáním „kdo jsem já?“.
5. Jestliže existuje jak pravé Já, tak *mája*, neznamená to znehodnocení učení *advaity*? Odpověď zní: Nemusí tomu tak být, ježto *mája* je závislá na *átmanu*, jako obraz na plátně. Obraz není skutečný. Skutečné je plátno.
6. Když *átman* a *mája* jsou jedno, nemohl by se vznést argument, že *átman* je povahou *mája*, tj. klamný? – *Átman* je schopný vytvářet klam, aniž by sám byl klamem. Kejkliř pro naše potěšení může vytvářet lidi, zvířata a věci, přičemž je vidíme tak jasně, jako vidíme jeho. Po skončení představení zůstává jen on sám na scéně a vše vykouzlené zmizí. On sám není částí vize, ale je pevný a skutečný.

Aby usnadnily pochopení stvoření, uvádějí Písma následující příklad: *Átman* je jako plátno k malování. Napřed se natře plátno pastou, aby se uzavřely všechny drobné otvory, které jsou v plátně. Tuto pastu možno přirovnat k *antarjamínovi* (vnitřní vládce) ve všem stvoření. Pak se provede na plátnu náčrtek. Ten možno přirovnat k *sukšma šaríra* (jemnohmotnému tělu) všeho stvoření, např. světlu a zvuku (*bindu* a *náda*), z nichž vznikly všechny věci. Pak umělec vybarví náčrtky svého obrazu, což možno přirovnat k hrubohmotným formám, které svět tvoří.

Védánta říká, že vesmír vyvstává do projevu současně se zřícím. Není žádného stvoření, které by se dělo postupně po krocích. Je to stejné jako tvoření ve snech, kdy zažívající a objekty zkušenosti vznikají zcela současně. Těm, kdo nejsou spokojeni s tímto vysvětlením, se nabízejí v knihách teorie o postupném stvoření.

Není zcela správné prohlašovat, že advaisté Šankarovy školy popírají existenci světa, nebo že jej nazývají neskutečným. Jim je svět vlastně více skutečný než jiným. Jejich svět bude stále existovat, zatímco jiné školy dávají světu počátek, růst a zánik a jako takový nemůže být skutečný. Advaisté ovšem říkají, že svět, jakožto svět, skutečný není, ale že svět, jakožto brahman, skutečný je. Vše je brahman, nic mimo brahman neexistuje a svět jako brahman je skutečný.

Átman, svrchované nebo pravé Já je jedinou skutečností, která neustále je, a v jehož světle je možné vidět všechny ostatní věci. My však na něj zapomínáme a svou pozornost zaostřujeme na jevy. Světlo v hale svítí, ať už tam lidé jsou či nikoli. Jsme tak zcela zabraní objekty a projevy, které světlo odhaluje, že světlu nevěnujeme nejmenší pozornost. Ve stavech bdění a snění, kdy se projevují objekty, ale i v hlubokém spánku, kdy nic nespátřujeme, stále existuje světlo Vědomí čili pravé Já,

podobně jako neustále svítící světlo v hale. Má se provádět soustředování na toho, kdo vidí a ne na viděné, nikoli na objekty, ale na světlo, které je odhaluje.

Otázky spojené se skutečností světa a o existenci utrpení či zla ve světě přestanou, jakmile provádíme zkoumání „Kdo jsem já?“ a nalezneme toho, kdo vidí. Bez zřícího neexistuje svět a jeho domnělé zlo.

Svět je utvářen z pěti kategorií objektů vnímaných smysly a z ničeho jiného. Těchto pět druhů objektů je vnímáno pěti smysly. Jelikož všech pět smyslů je vnímáno myslí, svět tudíž není ničím jiným, než myslí. Je nějaký svět i mimo mysl?

Ačkoliv svět a vědomí se vynořují a mizí společně, svět svítí nebo je vnímán jen skrze vědomí. Zdroj, z kterého oba vznikají a v kterém mizí, a který sám nikdy nevzniká a nikdy nezaniká, je dokonalou Skutečností.

Když ztichne mysl, která je zdrojem všech znalostí a činností, pak vize světa zanikne. Tak jako nevzejde poznání skutečného lana, dokud fantazijní názor o hadu nevymizí, tak stejně není možné získat vizi (zkušenost) Skutečnosti, dokud není opuštěna vize vesmíru.

To, co skutečně existuje, je jen *átman*. Svět, *džíva* (individuální bytost) a *Íšvara* (Pán vesmíru) jsou mentálními výtvoři stejně jako zdání stříbra v perle. Vše se objevuje současně a podobně i mizí. Jedině *átman*, Já je světem, *egem* a *Íšvarou*.

Pro džňánina není podstatné, zda se svět jeví či nikoli. Ať se projevuje či neprojevuje, jeho pozornost dlí stále u pravého Já. Čtete-li písmena na papíře, na kterém jsou natištěna, zjistíte, že jste zcela upoutáni písmeny a že pro papír nezůstává žádná pozornost. Džňánin však myslí pouze na papír, jako na skutečný podklad, a je mu jedno, zda se písmena jeví či ne.

Vyrábíte-li všelijaké druhy sladkostí z různých ingrediencí a v různých tvarech, všechny budou chutnat sladce, protože cukr je v každé sladkosti a sladkost je přirozeností cukru. Podobně tomu i všechny zkušenosti a i jejich nepřítomnost jsou viděny ve světle, které je přirozeností *átmanu*. Bez *átmanu* nemohou být zažity, podobně jako bez cukru žádný vyrobený zákusek nemůže chutnat sladce.

Imanentní Bytost se nazývá *Íšvara*. Imanence může být jediné s *májou*. *Íšvara* je Poznání Bytí společně s *májou*. Z jemné domýšlivosti vyvstává *hirañjagarbha* (zdroj tvorby – pozn. překl.). Z *hirañjagarbha* vyvstane hrubé, hmotné *virat* (projevený Bůh, *Íšvara* – pozn. překl.). *Čit-átma* je pouhé čiré Bytí.

Co se týče existence bolesti ve světě, moudrý ze své vlastní zkušenosti vysvětluje, že při stažení se do *átmanu* končí všechno utrpení. Utrpení je pociťováno, pokud je objekt od nás odlišný. Když však je shledáno, že *átman* je neděleným celkem, pak kdo a co je tu, aby se pociťovalo?

Závěrem je třeba zmínit, že text upanišad „Já jsem brahman“ znamená pouze, že brahman existuje jako Já.

Kapitola 3 – Mysl

Mysl je podivuhodná síla, která tkví v átmanu. To, co v těle vystupuje jako „já“, je mysl.

Hrubá jména a tvary jsou poznávány, vynoří-li se jemná mysl v mozku a smyslech. Přebývá-li mysl v Srdci, pak se jména a tvary rozplynou... Když zůstává mysl v Srdci, pak zmizí zdroj všech myšlenek, kterým je já čili ego. Pak svítí jedině Skutečnost, věčné Já. Kde není ani sebemenší stopa po egu, tam je právě Já.

Mysl a dech mají týž zdroj. Je-li dech zvládnutý, je zvládnuta mysl a naopak. Dech je hrubou formou mysli.

Pránájáma (kontrola dechu) je pouze pomůckou jak zastavit mysl, ale neposlouží k tomu, aby ji mohla zničit. Stejně jako *pránájáma*, tak i uctívání božství, *džapa* (opakování) s mantrou, přísná kázeň v jídle, vše to jsou pouze pomůcky, jak kontrolovat mysl.

Pránájáma může být vnitřní nebo vnější. Vnitřní je tato: *náham* (idea „nejsem tělo“) výdech, *kóham* (idea „kdo jsem já?“) nádech, *sóham* (idea „já jsem On“) je zádrž dechu.

Když se toto provádí, dostane se dech automaticky pod kontrolu. Vnější *pránájáma* je pro toho, kdo nemá dostatek síly ke kontrolování mysli. Není žádné jiné cesty, která by tak bezpečně kontrolovala mysl. *Pránájámu* netřeba tak přesně popisovat jako např. *hatha jógu*. Zabýváme-li se *džapou*, meditací, *bhakti* apod., pak ke kontrole mysli stačí jen trocha dechové kontroly. Mysl je jezdcem a dech je koněm. Ovládnutím dechu je jezdec ovládnán. Trocha *pránájámy* dostačuje. Pozorovat dech je jeden ze způsobů *pránájámy*. Tím, že mysl pozoruje dech, je odtažena od jiných činností. Tím se kontroluje dech, a zároveň je mysl kontrolována. Jestliže se *sádhakovi* zdá, že výdech a nádech jsou pro něho obtížné, aby je prováděl, pak pouhá zádrž dechu na krátkou dobu při *džapě*, meditaci apod., dává také dobré výsledky.

Není jiný způsob, jak kontrolovat mysl, než jaký je popisován v knihách jako Gíta. Nutno vtahovat mysl vždy, když se toulá nebo vrhá ven a vždy ji upevnit v átmanu. Samozřejmě to není lehké. Snadné se to stane jedině cvičením, *sádhanou*.

Bůh osvěcuje mysl a svítí v ní. Člověk však nemůže poznat Boha pomocí mysli. Je možné stočit mysl dovnitř a v Bohu ji ponořit.

Tělo, které je složené z necitné hmoty, nemůže říct „já“ (tj. nemůže být příčinou myšlenky „já“). Na druhé straně – pro věčné vědomí nemůže existovat zrození. Mezi hmotou a vědomím vzniká něco v dimenzích těla. Je to uzel hmoty a vědomí, a se nazývá se různě – vázaností, *džívou*, jemnohmotným tělem, egem, *samsárou* (připoutaností), myslí apod.

Když Bhagaván ukázal na svůj ručník, řekl: „Toto nazýváme bílou látkou. Ale látku a její bělost nemůžeme od sebe oddělit, a stejné je to s osvětlením a myslí, které se spojují ve formu ega. V knihách se uvádí následující příklad: *parabrahman*, čili osvětlení, představuje lampa v divadle. Osvěcuje jeviště a herce. Pomocí světla lampy můžeme sledovat hru, ale světlo svítí dál, i když hra skončila.

Jiný příklad připodobňuje mysl k ocelové tyči. Když tyč vnoříme do ohně, zčervená žárem. Žhne a může spálit věci stejně jako oheň. Na rozdíl od ohně však má tyč určitý tvar. Bušíme-li do ní kladivem, je to tyč, kdo dostává rány a nikoli oheň. Tyč je *džívátman*, oheň je právě Já čili *paramátman*. Sama od sebe mysl nemůže nic udělat. Vynořuje se jen se světlem (*vědomí – pozn.*

překl.) a může způsobit dobro nebo zlo jen pomocí světla. Jelikož je světlo stále přítomno, umožňuje se mysli, aby jednala dobře či zle s následnými pocity libosti či utrpení. Světlo však libost či utrpení nepociťuje, pravé Já jako oheň v rozpálené tyči nepociťovalo rány, ale byla to tyč.

Ovládáme-li mysl, nezáleží na tom, kde žijeme.

Kapitola 4 – Zkoumání „Kdo jsem já?“

Zdrojem všech myšlenek je já-myšlenka. Mysl splyne s pravým Já pouze sebezkoumáním „Kdo jsem já?“. Myšlenka „Kdo jsem já?“ zničí všechny ostatní myšlenky a nakonec i sebe samotnou. Vyskytnou-li se jiné myšlenky, pak se nesnažte je dokončovat, ale zkoumejte, komu myšlenky vzešly. Co záleží na tom, kolik myšlenek se objeví? Jakmile jedna myšlenka vzejde, je nutné být na pozoru a zeptat se, komu se objevila. Odpověď bude „mně“ a zkoumáte-li „Kdo jsem já?“, pak se mysl vrátí ke svému zdroji (ze kterého vyšla). Myšlenka, která se vynořila, se také ponoří. Když toto budete stále procvičovat, zvětší se síla mysli zůstávat u svého zdroje.

Pomocí střídavého množství *sattvické* potravy (což je nadřazeno všem pravidlům a nařízením sebekázně), vzroste *sattvická* kvalita mysli a podpoří se sebezkoumání.

Ačkoliv pradávné pocity připoutanosti ve formě *vásan* (jemných tendencí) se mohou zdát nespočítatelné a vzdýmat se jako vlny moře, přece budou všechny zničeny, jakmile *dhjána* (meditace) pokročí. Neměl by se dávat prostor pochybám, zda je vůbec možné vymazat všechny *vásany* tak, aby zůstalo jedině pravé Já. Sádhak se musí bez ustání zabývat meditací o *átmanu*. Bez ohledu na velikost hříšníka, namísto nářku „jsem velký hříšník, jak bych mohl dosáhnout pokroku?“, je třeba zcela zapomenout na to, že je hříšníkem, a co nejvážněji se věnovat meditaci o pravém Já. Pak si může být jist, že bude mít úspěch.

Je-li ego přítomné, existuje také vše ostatní. Není-li přítomno, vše ostatní také mizí. Protože ego je tím vším, zkoumat, co je ego, znamená vzdát se veškeré připoutanosti.

Kontrolovat řeč a dech, nořit se hluboce do nitra, jako se člověk ponořuje do vody, aby z ní vynesl to, co do ní spadlo, tak podobně je třeba pomocí ostrého vhledu najít zdroj vzniku ega.

Zkoumání, tvořící cestu džňány, se nesestává ze slovního opakování „já, já“, ale z hledání pomocí hluboce introvertní mysli tam, kde „já“ vyvěrá. Myslet si „já nejsem to“ nebo „já jsem ono“, může být určitou nápomocí, ale nemůže být pravým zkoumáním.

Zkoumáte-li v mysli „Kdo jsem já?“ a dosáhneme-li Srdce, pak se ego zhroutí. Okamžitě se však sama odhalí jiná entita prohlašující „Já jsem Já“. Ačkoliv se vynořuje také s tím, že říká já, přece neznámá ego, ale je dokonalým bytím. Zkoumáme-li neustále formy mysli, zjistíme, že není ničeho takového, jako je mysl. To je přímá cesta pro všechny.

Jsou to myšlenky, které tvoří mysl. Všem myšlenkám je základem já-myšlenka, „já“ je myslí. Postupujeme-li dovnitř s hledáním zdroje „já“, toto „já“ se zhroutí. To je zkoumání pomocí džňány.

Kde se ego ponoří v pravé Já, tam se sama vynoří jiná entita jako „Já jsem Já“, je to dokonalé, skutečné Já.

Nemá velký význam odstraňovat pochyby. Vyjasníme-li jednu, vystoupí jiná a pochyb není konce. Pochyby přestanou, jen když je nalezen pochybující a jeho zdroj. Hledejte zdroj pochybujícího a najdete, že ve skutečnosti neexistuje. Přestane-li pochybující, přestanou též pochyby.

Jelikož jste sami Skutečností, není, co byste měli realizovat. Vše, co se na vás žádá, je, abyste přestali pohlížet na neskutečné jako na skutečné, to jest to, co všichni dělají. Jediným objektem meditace nebo *džapy* je, abyste se vzdali všech myšlenek o tom, co není pravé Já, a vzdali se myšlenkové mnohosti a drželi jste se oné jediné myšlenky. Záměrem sádhaný je učinit mysl

jednobodovou, soustředit ji na jedinou myšlenku, a tak vyloučit množství myšlenek. Jestliže to děláme, nakonec i ta jediná myšlenka odejde a mysl vyhasne ve svém zdroji.

Zkoumáme-li uvnitř sebe „Kdo jsem já?“, pak ono „já“ je ego. Ego je tím, co provádí *vičáru* - zkoumání. *Átman* nezná žádné zkoumání. Samotné ego je tím, co dělá zkoumání. To „já“, které se zkoumá, je také ego. Výsledkem zkoumání přestává ego existovat a zjišťuje se, že existuje pouze *átman* – svrchované Já.

Jak nejlépe zabít ego? Pro každého je nejlepší ta cesta, která se zdá nejsnazší nebo která mu nejvíce odpovídá. Všechny cesty jsou stejně dobré, protože vedou ke stejnému cíli, kterým je ponoření ega v *átman*. Co nazývá *bhakta* podrobením, vzdáním se, toho docílí i ten, kdo provádí *vičáru* a nazývá to džňánou. Oba se snaží, aby přivedli ego zpět ke zdroji, odkud vzešlo, a aby se do něj ponořilo.

Chtít na mysl, aby se sama zničila, je stejné jako chtít udělat strážníka ze zloděje. Půjde s vámi a bude předstírat, že hledá zloděje, ale nic se nestane. Proto musíte svou pozornost stočit dovnitř a dívat se, kde mysl (myšlenky) vzniká, a ona pak přestane existovat.

Dech a mysl vznikají ze stejného zdroje, a když je jeden z nich zvládnut, to druhé je také ovládnuto.

Při metodě zkoumání, která by snad měla přesněji znít „Odkud já jsem?“ a ne pouze „Kdo jsem já?“, se nesnažíme o prosté vylučování tím, že říkáme, nejsem tělo, ani smysly apod., abychom dosáhli toho, co zůstává jako poslední skutečnost, ale snažíme se najít, kde já-myšlenka či ego v nás vzniká. I když se to výslovně nezmiňuje, metoda zahrnuje v sobě pozorování dechu. Když pozorujeme, kde já-myšlenka vzniká, pak nezbytně pozorujeme i zdroj dechu, protože já-myšlenka a dech vznikají ze stejného zdroje.

Kontrola dechu může být pomůckou, ale sama o sobě nevede nikdy k cíli. Zatímco mechanicky kontrolujete dech, dávejte pozor, aby vaše mysl byla bdělá a nezapomínejte na já-myšlenku a hledejte její zdroj. Pak zjistíte, že tam, kde dech vzniká, tam myšlenka vzchází. Já-myšlenka a dech zanikají a vznikají pospolu. Myšlenka „já“ zanikne spolu s dechem. Současně se vynoří jiné zářící a nekonečné „Já jsem Já“ a bude nepřetržitě a stálé. To je cíl. Nazývá se různými jmény – Bůh, skutečné Já, *kundaliní*, *šakti*, vědomí apod.

„Kdo jsem já?“ není *mantra*. Znamená, že musíte najít, kde ve vás vzniká já-myšlenka, která je zdrojem všech ostatních myšlenek. Zjistíte-li, že cesta zkoumání (*vičára*) je pro vás příliš obtížná, pak začněte s opakováním já – já, a to vás povede ke stejnému cíli. Není nic škodlivého na tom, užíváte-li „já“ jako mantru. Je to první jméno Boha.

Pozorujte, kde „já“ ve vašem těle vzniká. Není však úplně správné říkat, že „já“ vzniká a noří se do Srdce na pravé straně hrudi. Srdce je jen jiným jménem pro Skutečnost, a ta není vně ani uvnitř těla. Pro Skutečnost není žádné vně či uvnitř, protože Ona jediné je. Srdcem nemíním fyziologický orgán nebo plexus nervů či cokoliv tomu podobného, ale pokud se člověk ztotožňuje s tělem a myslí si, že je tělem, radí se mu, aby se díval do těla, kde já-myšlenka vzniká a zase zaniká. Srdce musí být na pravé straně hrudi, jelikož každý ať je jakékoliv rasy a náboženství, jakéhokoliv jazyka, když řekne „já“, ukáže na pravou stranu hrudi, aby sebe označil. Tak je tomu všude na světě. Proto musí být toto ono místo. Budeme-li denně bedlivě pozorovat vynoření já-myšlenky při probuzení a její utišení při usínání, pak zjistíme, že to je v Srdci na pravé straně.

Zjistěte nejprve, co jste. K tomu nepotřebujete písmo či učenost. To je prostá zkušenost. Stav bytí je nyní a zde po celou dobu. Sami jste ztratili vládu nad sebou a žádáte jiné o vedení. Smyslem filozofie je stočit mysl dovnitř. „Když znáte sami sebe, nemůže se vás dotknout žádné zlo. Jelikož jste se mě na to ptal, řekl jsem vám to (*Kajvalja Navaníta*). Ego vyvstane pouze, může-li se držet vás

(pravého Já). Držte se sami sebe a ego zmizí. Teprve tehdy mudrc šťastně řekne: „Zde je!“ Nevědomec se optá: „Kde je?“

Uspořádávání života jako např. vstávání ve stanovenou hodinu, koupel, opakování *mantra džapy* apod., vše to je pro ty, kteří nepociťují přitahování k sebezkoumání či toho nejsou schopni. Kdo jsou schopni tuto metodu provádět, pro ty jsou všechna pravidla sebekázně zbytečná.

V některých knihách se říká, že máme pěstovat jednu dobrou kvalitu za druhou, a tak se připravit pro *mókšu* (osvobození). Ti však, kteří jdou cestou džňány nebo cestou sebezkoumání, těm jejich *sádhana* sama o sobě dostačuje, aby získali všechny božské kvality, nepotřebují dělat nic jiného.

Co je *gajatri*? Ve skutečnosti znamená: „Kéž se soustředím na to, co všechny osvěcuje.“

Kapitola 5 – Odevzdání se či podrobení se

Bůh ponese každý náklad, který na Něho naložíme. Všemohoucí síla svrchovaného Boha nese všechny věci. Namísto neustálého plánování: „měli bychom učinit to či ono“, je dobré se této síle podrobit. Vždyť víme, že vlak uveze veškerý náklad, tak proč bychom my, kteří v něm jedeme, měli mít potíže pro rance na svých hlavách, když je možné je sundat, přenechat je vlaku a být spokojení.

Příběh Áštaváky nás učí, že k dosažení zkušenosti *brahma džňány* je nezbytné se zcela odevzdat guruovi, zbavit se názoru „já“ a „mé“. Je-li toto odevzdáno, pak to, co zbývá, je Skutečnost.

Existují dva způsoby, jak se podrobit. První spočívá v pozorování zdroje „já“ a ponoření se do tohoto zdroje. Druhý způsob znamená přijetí pocitu „jsem bezmocný, Bůh jediný je všemocný a jedině, když se zcela vrhnu k Jeho nohám, dosáhnou bezpečí“. Takto se postupně rozvíjí přesvědčení, že jedině Bůh existuje a že se s egem nedá počítat. Obě metody vedou ke stejnému cíli. Úplné vzdání se je jen jiné jméno pro osvobození.

Bhakti není rozdílná od *mukti*, osvobození. *Bhakti* znamená přebývat v pravém Já. Člověk je tím neustále a uskutečňuje jej způsobem, který zvolí. Co je *bhakti*? Myslet na Boha, což znamená, že tato jediná myšlenka převáží při vyloučení jiných myšlenek. Je to myšlenka na Boha, který je pravým Já, nebo se může taková myšlenka týkat „já“, které se vzdalo Bohu. Když se nás Bůh ujmou, již se nám nic nemůže stát. Nepřítomnost myšlenek je *bhakti* a je to také osvobození.

Bhakti je matkou džňány.

Někdy se klade otázka, proč je tolik smutku a zla ve veškerém stvoření. Vše, co na to můžeme říci je, že je to boží vůle, která je nevypočitatelná. Této síle není možné přičíst žádný motiv, žádnou touhu, ani žádný cíl k dosažení. Tato síla je neomezená, dokonale moudrá a je všemocnou Bytostí. Bůh je nedotčen činnostmi a událostmi, které se v Jeho přítomnosti odehrávají. Je nesmyslné přičítat Mu odpovědnost a motiv, tomu Jedinému, které se stalo mnohým.

Často se diskutuje o svobodné vůli. Tehdy je boží vůle dobrý řešením.

Když se mysl trápí nad tím, co se jí stalo, co způsobila nebo zapoměla učinit, pak je moudré vzdát se pocitu odpovědnosti a svobodné vůle tím, že na sebe hledíme jako na nástroje, kterým všemocná a dokonale moudrá síla přikázala, aby tak činila a i trpěla, jak si Ona přeje. Pak Bůh nese celý náklad a poskytne nám mír.

Maharání řekla Bhagavánovi: „Jsem požehnána vším, co by si lidská bytost mohla přát.“ Její hlas se v tu chvíli zadrhl, a po chvílce ovládnutí, pokračovala pomalu dále: „Mám všechno, co chci, co lidská bytost může chtít... ale ... ale nemám mír myslí. Něco tomu brání, pravděpodobně můj osud.“ Pak bylo chvíli ticho. Bhagaván pak promluvil svým obvyklým milým způsobem: „Dobře, řekla jste, co jste chtěla říci. Dobře, a co je osud? Není žádný osud. Podrobte se a vše bude v pořádku. Hodte všechnu odpovědnost na Boha, neneste sama náklad. Co vám pak může osud udělat?“ Maharání řekla: „Vzdání se není možné.“

Bhagaván: „Ano, úplné vzdání se je nemožné. Částečné však ano, pro všechny. Během času to povede k úplnému vzdání se. No, a když vzdání se je nemožné, co se dá dělat? Není mír v myslí. Nejste schopná jej uskutečnit. Může se dosáhnout pouze vzdáním se.“

Maharání: „Částečné vzdání se může překonat osud?“ Bhagaván: „Ó ano, může.“ Maharání: „Copak osud není určován minulým *karmanem*?“ Bhagaván: „Když se vzdáme Bohu, Bůh se o to

postará.“ Maharáni: „To je boží prominutí, jak Bůh odstraní *karman*?“ Bhagaván: „Vše je pouze v Něm.“

Jeden uctívající se modlil o častější vize Šivy a Bhagaván mu řekl: „Podrobte se Mu a přebývejte v Jeho vůli, ať se objeví či neobjeví. Očekávejte Jeho potěšení. Žádáte-li Ho, aby si počíнал, jak si přejete, pak to není podrobení se, ale příkaz Bohu. Nemůžete chtít, aby vás poslouchal a vy si při tom myslel, že jste se vzdal. On ví, co je nejlepší, a kdy a jak to udělat. Jeho je břímě. Vy už se dále nemusíte o nic starat. Všechna vaše péče je On. Takové je vzdání se. To je *bhakti*.“

Kapitola 6 – Tři stavy: bdění, sen a spánek

Není rozdíl mezi snem a bděním, než v tom, že sen je krátký a bdění dlouhé. Oba stavy jsou výplodem mysli. Náš skutečný stav se nazývá *turíja* a je nad stavy bdění, snění a spánku.

Pravé Já jediné existuje a zůstává takové, jaké je. Existence tří stavů podmiňuje *avičára* (nezkoumání) a zkoumání je ukončuje. Ať tento stav vysvětlujeme, jak umíme, přece bude tento fakt jasný jen po dosažení seberealizace. Pak se budeme divit, jak jsme mohli být tak dlouho slepí k samozřejmé a jediné existenci.

Vše, co vidíme, je sen, jedno zda to vidíme ve snu nebo během bdění. Vzhledem k danému zvyku ohledně délky trvání zkušenosti, nazýváme jednu zkušenost snem a jinou bděním. V porovnání se Skutečností jsou obě zkušenosti neskutečné. Člověk může prožít ve snu zkušenost milosti a její vliv a výsledek na jeho další život může být tak hluboký a trvalý, že není možnost mluvit o neskutečnosti; přitom nazýváme skutečnou i nepatrnou událost ve stavu bdělém, která se jen mihne a je náhodná a brzo zapomenutá. Jednou jsem měl zkušenost víze nebo snu, je jedno, jak se to nazve. Já a někteří jiní, včetně Chadwicka, jsme šli na procházku po hoře. Když jsme se vraceli, šli jsme obrovskou ulicí s vysokými budovami po obou stranách. Ukázal jsem na budovy a ulici a zeptal se Chadwicka a ostatních, zda to, co vidí, se může nazývat snem, načež všichni odpovídali: „Který blázen by to řekl?“ Pokračovali jsme v cestě a vstoupili do haly a víze či sen přestal, nebo jsem se probudil? Co na to máme říct?

Těsně než se probudíme ze spánku, existuje velmi krátký okamžik, který je volný od myšlenek. Ten by se měl učinit trvalým.

V bezesném spánku není svět, žádné ego a neštěstí. Pouze pravé Já zůstává. Při bdění je všechno, ale je tu i pravé Já. Člověk se má pouze zbavit pomíjejících událostí, aby si uvědomil všudypřítomnou krásu pravého Já.

Blaho je vaší přirozeností. Najděte, na čem celý zbytek spočívá a pak zůstávejte jako čiré svrchované, pravé Já.

Ve spánku není prostor ani čas. Jsou to pojmy, které vyvstanou až s myšlenkou „já“. Vy jste nad časem a prostorem. Myšlenka „já“ je omezeným „já“. Skutečné Já je neomezené, universální, nad časem i prostorem. Právě v okamžiku probouzení, před spatřením objektivního světa je stav uvědomování, kterým je vaše čisté pravé Já. To je nutno poznat.

Kapitola 7 – Milost a guru

Netvrdím, že guru není nutný. Guru však nemusí být vždy v lidské podobě. Zprvu si člověk o sobě myslí, že je méněcenný, a že existuje dokonalý, vševědoucí a všemohoucí Bůh, který řídí jeho vlastní osud i osud světa, a tak Jež uctívá a je Mu oddán. Když člověk dosáhne určitého stupně a stane se vhodný k osvícení, stejný Bůh, kterého uctíval, přichází jako guru a vede ho. Guru přichází pouze, aby mu sdělil, že „Bůh je v tobě samém. Ponoř se do sebe a realizuj.“ Bůh, guru a pravé Já jsou jedno a totéž.

Realizace je více výsledkem guruovy milosti než nauky, přednášek, meditací apod. Toto jsou duchovní pomůcky, avšak milost je prvotní a podstatnou příčinou.

Guruova milost je stále přítomná. Člověk si ji představuje jako něco, co je někde vysoko v oblacích, jako něco dalekého, co má sestoupit. Je však opravdu uvnitř nás, v našem Srdci. V tom okamžiku, kdy výsledkem bude (v důsledku jakoukoli metody) přestání či ponoření mysli do jejího zdroje, milost vyrazí, jakoby vytryskla z nějakého pramene.

Styk s *džňániny* se velice doporučuje. Pracují mlčením. Guru není fyzickou formou, proto také jeho kontakt zůstává, i když jeho fyzická forma již odešla. Když vás vaše *bhakti* k Bohu učinila zralé, pak Bůh přichází z vnějšku ve tvaru guru a zatlačí vaši mysl dovnitř, jsa uvnitř jako pravé Já, přitahuje vás tam z vnitřku. Obecně je takový guru zapotřebí, výjimkou jsou vzácné, velmi pokročilé duše.

Je možné jít k jinému guruovi, jestliže předchozí zemřel. Konec konců, guruové jsou Jediné, protože žádný z nich není tvarem. Mentální kontakt je vždy nejlepší.

Satsang znamená spojení se *sat* čili Skutečností. Kdo poznal nebo realizoval *sat*, je také pokládán za *sat*. Takové spojení (*satsangem*) je pro všechny absolutně nezbytné. Šankara říkal, že ve všech třech světech není žádné lodi podobné *satsangu*, která by nás bezpečně převezla přes oceán zrodů a smrtí.

Tím, že guru není fyzickou bytostí, jeho kontakt bude pokračovat, i když jeho tvar zmizí. Existuje-li jediný *džňánin* na světě, pak jeho vliv je pociťován a všichni lidé na světě mají z toho dobro, nejen jeho bezprostřední žáci. Jak stojí napsáno ve *Védánta Čudámani*, lidi možno rozdělit do čtyř kategorií. Guruovi žáci, bhaktové, pak tací, kteří jsou k němu lhostejní a ti, kteří jsou vůči němu nepřátelští. Ti všichni budou mít prospěch z existence *džňánina*, každý svým vlastním způsobem a do určitého stupně.

Z knihy „*Božská milost skrze úplné odevzdání*“ od D. C. Desaie vybral Bhagaván pro naše poučení následující citace Paula Bruntona: „Božská milost je projevem působení kosmické svobodné vůle. Může změnit běh událostí mysteriózním způsobem vlastními neznámými zákony, které jsou nadřazeny všem přírodním zákonům a může je i pozměnit vlastním působením. Je to nejučinnější síla vesmíru.

Sestupuje a působí jedine, je-li vyvolána úplným sebe-podrobením se, vzdáním se. Působí z vnitřku, protože Bůh přebývá v srdcích všech lidí. Její šepot může zaslechnout jen čistá mysl, která se podrobila, vzdala a pak skrze modlitbu.

Rozumáři se jí vysmívají a ateisté jí pohrdají, ona však existuje. Je to sestup Boha do zóny vnímání duše. Je to návštěva síly, která je neočekávaná a není ji možno předpovědět. Je to hlas, který

jasně promlouvá z kosmického ticha. Je to kosmická vůle, která dle svých vlastních zákonů může vykonat opravdové zázraky.“

Bůh a guru nejsou ve skutečnosti odlišní. To, co se jednou dostalo do chřtánu tygra, se již nikdy nemůže z něho dostat, tak také nikdy nebudou opuštěni ti, koho si všimla laskavá pozornost gurua. Je ovšem třeba jít cestou, kterou guru určil.

Každému, kdo hledá Boha, má být dovoleno, aby mohl jít svou vlastní cestou, pro kterou je jen on stavěn (na kterou pomýšlí). Nic nepomůže, když bude nucen jít jinou cestou. Guru půjde se žákem jeho vlastní cestou, a potom jej postupně stočí na nejvyšší cestu v okamžiku, kde je k tomu zralý. Příkladem k porovnání může být např. vůz, který je rozjet v nejvyšší rychlosti. Prudké zabrzdění nebo zatáčka mívají zhoubné následky.

Kapitola 8 – Seberealizace

Stav, který nazýváme realizací, je prostě bytí sebou samým, přičemž nic neznáme a ničím se nestáváme. Když člověk realizoval, pak je tím, co sám je a co sám vždycky byl. Není schopen tento stav popsat. Může TÍM jenom být. Samozřejmě je možné volně hovořit o seberealizaci pro nedostatek lepších pojmů.

Mír je tím, co je – nebo jinak řečeno, to, co je, je mír. Všechno, co se na nás žádá, je, abychom byli tiší. Mír je naší skutečnou přirozeností. My jej kazíme. Na nás se požaduje, abychom jej přestali kazit. Žádný nový prostor nemáme vytvářet. Vezměme si např. prostor v místnosti. Místnost je naplněna různými předměty. Chceme-li prostor, pak jediné, co potřebujeme udělat, je odstranit všechny předměty a budeme mít prostor. Podobně je tomu, když z mysli vyloučíme všechn nesmysl, smetí, pak se mír sám projeví. To, co zabraňuje míru, je nutné odstranit. Mír je jedinou skutečností.

Mukti čili osvobození je naší přirozeností. Je to naše jiné jméno. Je legrační, že chceme osvobození. Podobáme se člověku, který je ve stínu, sám ze stínu vyjde a jde na slunce. Jakmile jej začne žár slunce pálit, vyvíjí velké úsilí, aby se dostal zpět do stínu, kde si pak libuje: „Jak je sladce ve stínu. Jsem tak rád ve stínu.“ Počínáme si úplně stejně. Od skutečnosti nejsme odlišní. Představujeme si však, že jsme odlišní, tj. že vytváříme pocit odlišnosti (*bheda bhava*) a pak postupujeme velké *sádhany*, abychom se zbavili *bheda bhava* a realizovali jednotu. Na co si představovat či vytvářet *bheda bhava* a pak to ničit?

Je klamné hovořit o realizaci. Co se má vůbec realizovat? Skutečnost je taková, jaká je vždy. Jak ji realizovat? Vše, co se požaduje, je toto: Realizovali jsme neskutečné, tj. považovali za skutečné, co je neskutečné. A tohoto našeho postoje se máme vzdát. To je vše, co se na nás požaduje z hlediska *džňány*. Nic nevytváříme nového ani nedosahujeme něčeho, co bychom předtím neměli. Na příklad: Kopeme studnu a vykopeme hlubokou díru. Prostor v díře nebyl námi vytvořen. Pouze jsme odstranili zem, která onen prostor předtím zaplňovala. Prostor tam byl dříve a nyní je tam také. Podobně i my máme pouze vyhodit ony věkovité *samskary* (vrozené tendence), které jsou v nás. Jestliže se jich všech vzdáme, pak pravé Já bude samo zářit. Uvědomování, které je bez úsilí a bez výběru, je naším skutečným stavem. Když jej můžeme dosáhnout nebo v něm být, pak je vše v pořádku. Člověk jej však nemůže dosáhnout, když nevynakládá úsilí v podobě dobře uvážené meditace. Všechny věkovité *vásany* (dojmy) vytahují mysl ven a stáčejí k vnějším objektům. Proto je pro většinu lidí ono úsilí zapotřebí. Samozřejmě každý říká, i každá kniha doporučuje „buď tichý, klidný“. To však není snadné a k tomu všechno úsilí směřuje. I když najdete někoho, kdo jedním rázem dosáhl *mauna* (ticho) čili svrchovaný stav, musíte mít za to, že nezbytné úsilí bylo již vynaloženo v předchozím životě. Uvědomování, které je bez úsilí a bez volby, se dosahuje jen po záměrné meditaci.

Písenná tradice se samozřejmě pojednává o tématu *šravana* (naslouchání), *manana* (rozjímání) a *nididhyásana* (praxi), *samádhi* a *sakšatkára* (realizaci). Jsme neustále *sakšát* (skutečno), tak jakého dosažení má tedy člověk dosáhnout? Svět označujeme za *sakšát* nebo také za *pratyakša* (přímo vnímaný). Co se mění, co se jeví a pak zase zmizí, to není *sakšát*, avšak my to pokládáme za *sakšát*. Jsme neustále a nic nemůže být víc bezprostředně přítomno, *pratyakša*, než my, a o tom (o nás) říkáme, že máme dosáhnout *sakšatkára* (realizace), když jsme prošli příslušnými *sádhani*.

Nic není podivnější než toto. Pravé Já se nedosahuje tím, že by se něco konalo, ale tím, že zůstaneme tiší a budeme tím, čím jsem.

Říkáme, že jedině to, co vidíme očima, je *pratyakša*. Napřed však musí existovat zřící, než je možné něco spatřit. My sami jsme oko, které vidí, jsme „nekonečné oko“ o kterém se mluví v *Ulladu Narpadu* (Skutečnost ve 40 verších).

Lidé se obávají, že při zničení ego-mysli, vznikne pouhé prázdno bez radosti. Opravdu však nastane stav, kdy myslící, myšlený objekt a myšlení se ponoří do jediného zdroje, kterým je samo vědomí a blaho a tento stav není ani netečný ani prázdňový. Nechápu, proč by se lidé měli bát stavu, ve kterém přestanou existovat myšlenky, a mysl zemře. Každý den to prožívají ve spánku. Tehdy nejsou ani myšlenky ani mysl. Když se však člověk probudí ze spánku, řekne „spal jsem moc dobře“. Spánek je každému tak drahý, že nikdo, ani princ či žebrák nemůže bez něho být.

Máme-li pochyby, a když se jich snažíme zbavit, tj. když jsme stále ještě nedosáhli dokonalosti, pak máme vybudit vědomé úsilí, abychom mysl podrželi jednobodovou čili volnou od myšlenek – což je *nirvikalpa samádhi*. Když díky praxi neustále dlíme v tomto stavu, tj. nikoli, že bychom do stavu střídavě vstupovali a z něho vystupovali, pak tento stav je *sahadža* (přirozeným) stavem. Kdo je v *sahadža*, vidí stále sama sebe. Vidí svět jako Skutečnost, jako formu *brahman*. Co jednou bylo prostředkem, stane se samo cílem, ať jsme sledovali jakoukoliv metodu. Meditace, *džňána*, *bhakti* nebo *samádhi* jsou jen jiná jména pro nás samé, pro náš skutečný stav.

Znát naše pravé Já znamená pouze být naše pravé Já, protože mimo něj není žádná jiná existence. To je Seberealizace.

Ať čtete jakékoliv množství knih o védántě, mohou vám jen říci, abyste realizovali pravé Já. Pravé Já není možné nalézt v knihách. Musíte jej nalézt pro vás samotné.

Pán si za své obydlí zvolil dutinu v lotosu Srdce a svítí tam jako Já. Je tím, kdo je uctíván jako *Guheša* (ten, který bydlí v jeskyňce). Upevní-li se ve vás cvičením idea, že jste *Guhešou* a stane se ve vaší mysli tak pevnou, jako je nyní ve vás pevné přesvědčení, že jste tělo, pak se stanete Bohem a nevědomost, že jste pomíjivé tělo, zmizí jako temnota před sluncem.

Pravá *bhakti*, *džňána*, *karma* a *rádža* jóga spočívají v nalezení toho, kdo koná *karman*, kdo hledá spojení s jógou či kdo má pocit oddělenosti od Pána nebo kdo je v nevědomosti. Všechno to neexistuje bez Já. Proto zůstat jako Já je Pravdou.

Pokládáme-li se za konajícího, pak jsme také uživateli plodů těchto činností. Když zkoumám, kdo koná tyto činnosti, *sádhak* realizuje své pravé Já, pak zmizí pocit, že je konajícím, a s ním odcházejí i všechny 3 druhy *karmanu*. To je stavem věčného *mukti* čili osvobození.

Naší skutečnou přirozeností je *mukti*. My však si představujeme, že jsme svázaní a vyvíjíme nejrůznější snahy a usilujeme o to, abychom byli volní, i když volní neustále jsme. Tomu možno porozumět jen tehdy, když tento stav dosáhneme. Pak jsme překvapení, že jsme usilovali dosáhnout něco, co jsme vždy byli a měli. Příklad to vyjasní. V této hale usnul jeden muž. Snil, že podniká cestu kolem světa a jeho cesta vedla přes hory a doly, lesem, městy, pouštěmi i po moři, křížem krážem přes různé kontinenty a po mnoha letech únavného a namáhavého putování se vrátil do svého kraje, dosáhl Tiruvannamalai, vstoupil do ášramu a vešel do haly. A právě v tom okamžiku se probudil a zjistil, že se ani o píď nepohnul, ale že spal tam, kde se položil. Nevrátil se po namáhavé pouti, ale byl stále v hale. Podobné je to s námi. Když se klade otázka, jak to, že si představujeme, že jsme vázaní, když jsme volní, odpovídám na to takto: „Jak to, že onen člověk byl celou dobu v hale a přece si představoval, že byl na cestě kolem světa, přelézal hory a doly, překračoval pouště a moře?“ Vše to je mysl čili *mája*.

Dvojice, páry protiv, jako libost a nelibost a trojice jako rozdíl mezi poznávajícím, poznávaným a procesem poznání jsou závislé jedině na egu. Jestliže tyto věci hledáme v Srdci a nalezneme jejich skutečnou přirozenost, pak zmizí. Ten, kdo sám naleznou pravou podstatu ega, spatří Skutečnost. Pak už nikdy nebude mít žádné pochyby či obavy.

Není žádného poznání mimo nevědomosti a žádná nevědomost mimo poznání. Džňánou neboli skutečným poznáním je zkoumání, komu vzchází poznání nebo nevědomost. Tak se dosahuje zdroj, čímž je pravé Já, Self.

Myšlenka „já jsem tělo“ je nevědomostí. To, že tělo není odděleno od pravého Já, je poznáním. Tělo je mentální projekcí. Mysl je egem a ego vystupuje z pravého Já. Myšlenka „já jsem tělo“ je rozptylující a odvádí od pravého Já. Pro koho je tělo a zrození? Ne pro kvalitu ducha, pro pravé Já. Je to pro to, co není pravé Já, ale co si představuje, že je oddělené od pravého Já.

Dokud existuje pocit oddělenosti, dotud budou také sužující myšlenky. Mír zavládne, jakmile je původní zdroj znovu získán a pocit oddělenosti je ukončen. Kámen sebraný ze svého místa a hozený do vzduchu, nemá klid, dokud znovu nepadne na zem. Vody moře, které se vypaří do oblak, nemají v oblacích klid, dokud se nevrátí v podobě deště, aby se nakonec vlily zpět do moře. Ego nemůže jinak dojít míru, než když se ponoří opět zpět do svého zdroje, do pravého Já.

Spatřovat Boha v jakékoliv formě a hovořit s ním, je právě tak opravdové, jako je naše vlastní skutečnost. Jinými slovy, ztotožňujete-li se s tělem při bdění, spatřujete hrubohmotné předměty. Jste-li v jemnohmotném těle nebo na mentální pláni, jako např. při snění, spatřujete podobně jemné předměty. Odpadá-li ztotožňování, jako tomu je při spánku, nespatřujete nic. Spatřované předměty mají vztah ke stavu zřícího. Podobné je to s vizemi bohů. Dlouhým cvičením se objeví ve snu podoba boha, tak jak je o ní meditováno, a může se později zjevovat i v bdělém stavu.

Kdysi žil světec jménem Nam Dév. Mohl spatřovat, mluvit a i si hrát s Vitobhou, Bohem Pandharpuru. Bůh ho musel učit, že to nestačí a že je nutné se přinutit jít dále a realizovat pravé Já, kde zřící a viděné je jedno a totéž.

O vizi Šivy platí, že vize se vždy týká určitého objektu. To v sobě obsahuje existenci subjektu. Hodnota vize je stejná jako hodnota zřícího. Povaha vize je na stejné pláni na jaké je sám zřící. Projevení obsahuje i zničení. Cokoli se projeví, musí zase zmizet. Vize nemůže být nikdy věčná. Šiva je však věčný.

Višvarupa daršan – kosmická vize – a *višvatma daršan* – vize univerzálního Já, jsou jedno a totéž. Takový daršan se neděje optickým zrakem či jiným hrubohmotným způsobem. Protože je jen bytí, jedině bez druhého, cokoliv viděné nemůže být skutečné. Taková je pravda.

Poučení, které vyplývá z povídky o Aštavákrovi a Džanakovi je toto. Žák se vzdá Mistrovi. To znamená, že v žáku nezůstane ani stopa po individualitě. Když je vzdání kompletní pak se ztratí veškerá individualita a není tudíž prostor pro bídu. Věčné pravé Já je štěstím, a to je odhaleno.

Celá védanta je obsažena ve dvou biblických prohlášeních: „JSEM, KTERÝ JSEM“ a „Buď tich a věz, že Já Jsem Bůh.“

Existuje stav, který je nad našim úsilím a neusilováním. Dokud není realizován, je úsilí nezbytné. Jakmile jsme jednou toto blaho ochutnali, budeme se opakovaně snažit jej opět získat. Když jednou bylo zažito blaho míru, nikdo již nechce být mimo něj nebo se zaměstnávat něčím jiným. Pro *džňánina* je obdobně obtížné se zaměstnávat myšlením, jako je těžké pro *adžňánina* být bez myšlenek. Žádný způsob činnosti se džňánina nedotýká. Vždy zůstává ve věčném míru.

Išta dévata – božství osobní volby – a *guru* velmi účinně přispívají svou pomocí. Avšak k tomu aby jejich pomoc účinně přispívala, je zapotřebí také našeho úsilí. Naše úsilí je *sine qua non* (*podmínka, bez které nelze – pozn. překl.*) Jsme to my, kdo máme spatřit slunce. Mohou brýle

a slunce vidět místo nás? Jedině my sami máme poznat svou pravou přirozenost. K tomu není třeba mnoho pomoci.

Napřed vidíme pravé Já jako objekty, pak spatřujeme pravé Já jako prázdno, až nakonec vidíme sebe sama jako pravé Já. Pouze u tohoto posledního není hledání, protože spatřování je stávání se.

Čím více kontrolujeme myšlenky, činnost a jídlo, o to více budeme schopni kontrolovat spánek. Pravidlem by však měla být umírněnost, tak jak to *sádhakovi* vysvětluje Gíta. Jak se v knize vysvětluje, je spánek první překážkou pro všechny *sádhaky*. Druhou je *vikšepa*, čili objekty světa které tlumočí smysly a které odvádějí pozornost. Třetí překážka se nazývá *kašaja* čili myšlenky v mysli o předchozích zkušenostech s objekty, které smysly tlumočily. Čtvrtou je *ánanda*, protože v tomto stavu je pocit oddělenosti od zdroje *ánanda*, což umožňuje užívajícímu si říct „užívám *ánanda*“. I toto je třeba překonat. Je nutno dosáhnout konečného stavu *samadhana* nebo *samadhi*, kde je *sádhak* sjednocen s *ánanda* nebo také se Skutečností a dvojnost užívajícího a užití zaniká v oceánu sat-čit-ánanda, v pravém Já.

Síla Seberealizace mudrce je mocnější než všechny okultní síly. Pro mudrce není jiných. Které nejvyšší dobrodiní můžeme poskytnout „jiným“, když je tak nazýváme? Je to štěstí. Štěstí se rodí z míru. Mír může vládnout jen tehdy, odpadá-li rušení myšlenkami. Je-li mysl zničena, pak je dokonalý mír. Jelikož mudrc nemá mysl, nemůže si být vědom „jiných“. Skutečnost jeho Seberealizace sama od sebe dostačuje, aby všechny ostatní učinil mírumilovné a šťastné.

Jednou byl v přítomnosti Bhagavána předčítán výňatek z dopisu básníka Tennysona panu Bloodovi, zněl: „Již od dob mého dětství mívám občas určitý druh bdělého transu, zvláště když jsem zcela sám. Obyčejně to na mne přišlo, když jsem si 2x až 3x tiše opakoval své jméno. Tu najednou jakoby z intenzity vědomí individuality se individualita rozplyne a vytratí v bezmezném bytí. To však není pomatený stav, ale nejjasnější z jasných, nejjistější z jistých, nejčarovnější z kouzelných, zcela nad vyjádřením slov, kde smrt je téměř směšnou nemožností, ztráta osobnosti (je jakoby) zdánlivě nevyhaslá, ale jedině to je opravdový život!“ Bhagaván k tomu prohlásil: „To je stav, který se nazývá přebýváním v pravém Já, Self.“

Kapitola 9 – Srdce

Ve středu jeskyňky Srdce samo ze sebe jediné *brahman* svítí jako *átman* (Self) v pocitu „Já jsem Já“. Srdce dosáhnete, když se do sebe ponoříte do nitra buď pomocí kontroly dechu, nebo s myšlenkou soustředěnou na hledání pravého Já. Takto se v pravém Já upevníte.

„Vždy jsem říkal, že Srdeční centrum je na pravé straně, i když se učenci v tom směru se mnou rozcházeli. Mluvíím ze zkušenosti. Zním to ze svých vytržení (*samádhi*). A také z události, která je popisovaná v knížce „Seberealizace“, kdy jsem měl velmi jasnou vizi a zkušenost. Tehdy náhle z jedné strany hrudi vyšlo světlo, které když se rozprostřelo, vymazávalo vizi světa, až ji zcela zakrylo. Pocítil jsem, jak se srdce na levé straně zastavilo, tělo zmodralo a stalo se netečné. Vasudéva Šástri obejmul tělo a rozplakal se nad mou smrtí; nebyl jsem však schopen mluvit. Po celou dobu jsem cítil, že srdeční centrum vpravo pracuje stále stejně. Tento stav trval 15 až 20 minut. Pak najednou něco vystřelilo zprava do leva jako světlice, která se rozprskne na obloze. Krev začala opět proudit a obnovil se normální stav těla.“

Celý vesmír je zhuštěn v těle a celé tělo v Srdci. Takto je Srdce jádrem celého vesmíru. Svět není odlišný od mysli a mysl není odlišná od Srdce – to je celá pravda.

Zdroj je bodem, který nemá rozměr. Rozšiřuje se na jedné straně jako vesmír a na druhé straně jako nekonečné blaho. Tento bod je stěžejní. Z něho vychází a rozšiřuje se jediná *vásana* jako ten, kdo zažívá „já“, vlastní zažívání a zažívané (svět).

Ráma se zeptal Vasišthy: „Čí je to velké zrcadlo, ve kterém jsou všichni pouhými odrazy? Co je srdcem všech duší, všeho stvoření v tomto vesmíru?“ Vasištha odpověděl: „V tomto vesmíru mají všechna stvoření dvě srdce. Jedno se doporučuje přehlížet a druhého si máme všítmat. Poslyš, jak se věci mají. Přehlížet se má fyzický orgán, který je umístěn v hrudi hrubohmotného těla. To, kterého si máme všítmat, je povahou vědomí, a je jak vně tak uvnitř (nás) a není ani vnitřní ani vnější.“

To je to skutečně důležité Srdce. To je ono zrcadlo, ve kterém se všechno odráží. Je základem a zdrojem všech objektů a všeho bohatství. Toto vědomí je tedy Srdcem všeho, nikoli onen orgán, který je jen malou částí těla, jež je necitné jako kámen a je pomíjivé. Vykořenění všech tužeb lze dosáhnout pomocí kontroly dechu, nebo ponořováním mysli do Srdce, které je čistým Vědomím.

Budeme-li soustřeďovat myšlenky pouze na pravé Já, pak to povede ke štěstí, blahu. Vtahování myšlenek, jejich zadržování a zabraňování, aby nevystřelovaly ven, se nazývá *vajrágja*. *Sádhana* nebo také *abhyása* (cvičení) spočívá na upevňování myšlenek na pravé Já. Soustřeďování na Srdce je stejné jako soustřeďení na pravé Já. Srdce je jiné jméno pro pravé Já.

Self, pravé Já, je Srdce. Srdce je samo-svítící. Ze Srdce vychází světlo, které dosáhne do mozku, kde je sídlo mysli. Svět je viděn myslí, ve které je odražené světlo pravého Já. Svět je vnímán pomocí mysli. Když je mysl osvětlena, pak si uvědomuje svět. Když není osvětlena, pak si není světa vědoma. Když je mysl stočená dovnitř, ke zdroji světla, pak přestává objektivní poznání a září jen pravé Já, jakožto Srdce.

Měsíc svítí odraženým světlem slunce. Když slunce zapadne, pak je měsíc užitečný tím, že odhaluje předměty. Když však slunce vzejde, nikdo už měsíc nepotřebuje, i když je na obloze stále viditelný jeho bledý disk. Stejně je to s myslí a Srdcem.

Kapitola 10 – Zřeknutí se

Bhagaván byl dotázán: „Jak si počíná hospodář (*obecně člověk činný ve světě, který má rodinu atp. – pozn. překl.*), chce-li se vydat na cestu k osvobození?“ Odpověď: „Proč si myslíte, že jste hospodář? Půjdete-li do světa jako *sanjásin*, pak obdobná myšlenka, že jste *sanjásin*, vás bude také pronásledovat. Ať hospodaříte nebo jste se zřekl světa a jdete do lesů, vaše mysl půjde s vámi. Ego je pramenem všech myšlenek. Stvořuje svět, tělo a vnucuje vám myšlenku, že jste hospodářem. Zřeknete-li se světa, jen se nahradí myšlenka hospodáře za myšlenku *sanjásina* a prostředí lesa nahradí prostředí předchozího domova. Ale mentální překážky zůstanou, ba v novém prostředí ještě narostou. Nic nepomáhá, změníte-li své prostředí. Mysl je překážkou. Ji je třeba překonat, ať doma nebo v lese. Dokážete-li to v lese, proč ne doma? Proto k čemu měnit prostředí? Vaše úsilí můžete vynaložit i nyní, ať jste v jakémkoliv prostředí. Prostředí se nikdy nebude měnit podle vašeho přání.“

Mohou-li mít objekty nezávislou existenci, to znamená, mohou-li existovat kdekoli mimo vás, pak by pro vás mělo být možné od nich odejít. Oni však mimo vás neexistují. Svoji existencí jsou závislé na vašich myšlenkách. Tak kam byste mohli jít, abyste se jich zbavili?

Jsou podobny stínu člověka, kterému nelze utéci. Existuje vtipná historka o muži, který chtěl pohřbít svůj stín. Vykopal hlubokou jámu. Když spatřil svůj stín na dně jámy, zajásal, že jej v této hloubce zasype a pohřbí jej. Začal zaplňovat jámu, a když ji celou zaplnil zemí, byl překvapen a zklamán, když viděl, že stín je na vršku zasypané jámy. Podobné je to s objekty a myšlenkami. Budou stále s vámi, dokud si neuvědomíte pravé Já.

Proč by mělo vaše zaměstnání nebo vaše životní povinnosti být v rozporu s vašim duchovním úsilím? Jaký je rozdíl mezi vaší činností doma a v zaměstnání? Při činnostech v zaměstnání jste odpoutaní, a pokud vykonáváte svou povinnost, nestaráte se o to, co se stane, ani zda výsledky budou pro zaměstnavatele ztrátové či ziskové. Ale vaše domácí povinnosti jsou vykonávané s připoutaností a jste stále plní starostí, zda-li z nich bude z nich bude zisk či ztráta pro vás a vaši rodinu. V životě je však možné provádět všechny činnosti s odpoutaností a dívat se jen na pravé Já jako na skutečnost. Mylný je názor, že když jsme upevněni v pravém Já, nebudou povinnosti našeho života řádně vykonávány. Je to jako s hercem. Obléká se, hraje a i prožívá roli, kterou má hrát, při tom však ví, že opravdu není rolí, kterou představuje, ale že je v opravdovém životě někým jiným. Podobně tomu, proč by uvědomování si těla, čili pocit „já jsem tělo“, vás mělo rušit, když jste jednou s určitostí poznali, že nejste tělo, ale pravé Já. Ať tělo dělá cokoli, nic vás nemá vyvést z přebývání v pravém Já. Přebývání v pravém Já nikdy nezasahuje do správného a efektivního vykonávání povinností těla, ať jsou jakékoliv, jako není v kolizi vědomí skutečného stavu v životě s tím, co hraje herec na jevišti.

Zřeknutí se se odehrává vždy v mysli a nespočívá v odchodu do lesů nebo na osamocená místa nebo ve vzdání se povinností. Hlavní věcí je pečovat o to, aby mysl nesměřovala ven, ale dovnitř. Ve skutečnosti není na vůli člověka, zda jde tam či jinam nebo zda se vzdá či nevzdá svých povinností. Vše se děje podle osudu.

Všechny činnosti, kterými má tělo projít, jsou určeny již od chvíle, kdy vstoupilo v existenci. Není vaší věcí je přijmout nebo odmítnout. Jedinou svobodu, kterou máte, je se obrátit dovnitř, a zde

se činností zřeknout. Nikdo není schopen vysvětlit, proč jediné tato svoboda byla lidem ponechána a proč žádná jiná. Je to boží plán.

Vzdání se činností znamená vzdání se připoutanosti k činnostem či jejich plodům. Je to vzdání se myšlenky „jsem konajícím“. Činnosti, kvůli kterým toto tělo přišlo na svět, budou muset být vykonány. Nevystupuje vůbec možnost, zda se člověk těchto činností může vzdát či nemůže.

Když zůstaneme upevněni v pravém Já, činnosti budou pokračovat a jejich účinkem nejsme dotčeni. Člověk by neměl chovat myšlenku, že je konajícím. Činnosti budou stále pokračovat. Ta síla, ať ji nazýváme jakýmkoliv jménem, která přivedla tělo do existence, se postará o to, aby byly vykonány činnosti, kterými toto tělo má projít.

Jsou-li vášně pro nás něčím vnějším, pak se můžeme chopit zbraní a dobýt je. Všechny mají původ v nás. Budeme-li pozorovat zdroj, odkud přicházejí, pak zabráníme jejich vzdouvání, a tak nad nimi zvítězíme. Svět a objekty v něm způsobily, že se v nás zvedly vášně. Ale svět a jeho objekty jsou stvořeny jen naší myslí. Během našeho spánku neexistují.

Opravdu je možné aby džňánin vykonával jakoukoliv práci dobře, aniž by se sám s ní jakkoli ztotožňoval nebo že by si kdy představoval, že je konajícím. Existuje síla, která působí v jeho těle, a která jeho tělo používá, aby byla práce vykonána.

Kapitola 11 – Osud a svobodná vůle

Svobodná vůle a osud vždy existují. Osud je výsledkem minulých činů. Týká se těla. Nechte tělo jednat, jak mu to vyhovuje. Proč si s tím děláte starosti? Proč tomu věnujete pozornost? Svobodná vůle a osud trvají tak dlouho, dokud trvá tělo. *Džňána* však oba překračuje. Pravé Já je nad poznáním nevědomostí. Cokoli se stane, stane se jako výsledek minulých činů, z boží vůle a jiných faktorů.

Existují pouze dva způsoby, jak přemoci osud či být na něm nezávislý. Jeden je zkoumat, pro koho tento osud existuje, a objevit, že pouze pro ego, které jediné je vázáno osudem, že však neexistuje pro pravé Já a že ego je neexistující.

Druhý způsob je zničení ega úplným vzdáním se Pánu tím, že si uvědomíme svou bezmocnost, když si neustále budeme říkat „ne já, ale Ty, ó Pane“ a vzdáme se veškerého pocitu „já“ a „moje“ s tím, že Pánu přenecháme, aby s námi činil, co se Mu zachce. Úplné vyhasnutí ega je nezbytné k dobytí osudu, jedno, zda dosáhnete vyhasnutí pomocí sebezkoumání nebo cestou *bhakti*.

Všechno je předurčené. Člověk však má vždycky svobodu se neztotožňovat s tělem a nebýt dotýkán libostmi a nelibostmi, které vyplívají z tělesných činností. Jenom ti, kteří nemají představu o zdroji, kde osud a svobodná vůle vznikají, budou vést úvahy, kdo z nich nad kým zvítězí. Ti, kdož realizovali své pravé Já, které je zdrojem jak osudu, tak svobodné vůle, zanechávají debat (a nechtějí s nimi mít nic do činění).

Úspěch i nezdár závisí na *prárabdha karmanu* a nikoli na síle vůle či na jejím nedostatku. Je třeba za všech okolností zachovat rovnovážnou mysl. To je silná vůle.

Kapitola 12 – Džňánin

Když džňánin dosáhl osvobození zde v těle, pak je pro něj nepodstatné jak, kde a kdy tělo opustí. Někteří džňáninové se zdají, že trpí, jiní mohou být v *samádhí* a jiní mohou zmizet z pohledu ještě před smrtí. Avšak kvalita jejich *džňány* bude stejná. Utrpení je zjevné a zdá se tomu, kdo je přítomen, skutečné, avšak džňánin to nepocituje, protože on již překonal omylné ztotožnění těla s pravým, skutečným Já.

Džňánin si nemyslí, že je tělem. Tělo ani nevidí. V těle spatřuje jen pravé Já. Není-li tu tělo, ale jenom pravé Já, pak otázka, jak zmizí, vůbec nevzniká.

Knihy zmiňují, že největší nemocí je, že máme tělo (nemoc zrození) a bereme-li léky k posílení a prodloužení jeho života, pak se to podobá braní léku k prodloužení nemoci. Verš v devátém zpěvu *Bhagavaty* říká, že tělo není skutečné (je nestálé). Ať je v klidu či se pohybuje, ať z důvodu *prárabdha karmanu* ten, který realizoval pravé Já, k němu lne nebo od něj odpadá, přece platí, že takový si ho není vědom a je podobný opilému slepci, který neví, zda má na sobě šaty či ne.

Knihy uvádějí příklady, které pojednávají o tom jak džňánin, který je v *sahadža* stavu a který vidí jen pravé Já, se může pohybovat a žít ve světě jako ostatní. Spatříte-li odraz v zrcadle, víte, že zrcadlo je skutečné a že obraz je pouhým odrazem. Je nezbytné, abychom viděli zrcadlo, má-li přestat vnímání odrazu v něm. Podobné je to s promítacím plátnem. Na něm se zjeví první postava. Před touto postavou se na tomto plátně objeví ještě jiné postavy a první postava na ty ostatní stále hledí. Jste-li vy promítacím plátnem a víte, že jste promítacím plátnem, je nutné, abyste viděli první postavu a pak ty další? Neznáte-li plátno, myslíte si, že postava a obrázky jsou skutečné. Když však poznáte promítací plátno a uvědomíte si, že je jedinou skutečností, na kterou jsou jako na podklad vrhány stíny postav a obrázků, pak víte, že jsou pouhými stíny. Je možné vnímat stíny a vědět, že to jsou jen stíny a znát, že jsme promítacím plátnem, které je jim základem.

Podléháte dojmu, že jste tělem. Proto si myslíte, že *džňánin* má také tělo. Říká však *džňánin* že má tělo? Může se na vás dívat, jako když má tělo a dělat věci s tělem tak, jako jiní. Lano, které shořelo, vypadá nadále jako lano, ale jako lano už k ničemu neslouží, už s ním nic nesažete. Dokud se ztotožňujete s tělem, všechno řečené je obtížné porozumět.

Zkoumejte všechny různé stavy a držte se jen toho stavu, který je svrchovaný a pravý. Pak se zabývejte činností ve světě a pohlížejte na svůj život jako na hru. Pak jste objevili to, co je skutečností uvnitř vašeho Srdce, za všemi projevy tohoto světa. Nenechte tento náhled vyjít a dle vaší libosti se oddejte hře ve světě. Jako byste byli v nadšení a uspokojení, v obavách a nechuti (opravdu však nic z toho nemáte), jako byste začínali a pokračovali v určitém úsilí (ve skutečnosti však nejste připoutaní k žádnému úsilí), zabývejte se záležitostmi světa bez jakékoliv újmy pro vás. Tím, že jste volni od veškerých vazeb, zůstáváte v rovnováze s vnějším a jste činní v souladu s okolím, ve kterém se nacházíte, zabýváte se světem tak, jak chcete.

Mysl toho, kdo není k žádné touze připoutaný, ve skutečnosti nekoná, i když jeho tělo je činné. Je jako ten, kdo naslouchá vyprávění, ale mysl mu dlí jinde. Právě tak ten, jehož mysl je plná tužeb koná, i když jeho tělo nebude činné. Někdo může hluboce spát a nic nepocítovat, a přece může ve snu zlézat hory, ba i z nich spadnout.

Kdo hluboce usnul ve voze, tomu je jedno, zda se vůz pohybuje, nebo zda jsou voly vypřaženi či zapřaženi. Právě tak pro *džňánina*, který usnul ve voze svého fyzického těla, je jedno, zda pracuje nebo je v samádhi či usnul.

Někdy se říká, že se *džňánin* zbavil všeho svého *sánčita* a *agámija karmanu*, ale že podstupuje *prárabdha karman*. Je to jen konvenční odpovědí na otázky neznalých. Tak jako žádná z manželek nemůže uniknout vdovskému stavu, když jejich společný manžel (který měl více žen) zemřel, tak také žádný druh *karmanu* nemůže přetrvávat, když pocit konajícího (pocit „já jsem konající“) odumře. *Poznámka: Karman se obvykle uvádí jako trojí. Prárabdha je ta část minulého karmanu, která je určená, že se má prožít v současném těle a životě. Sánčita je zbytek minulého karmanu a agámija karman je ten, který se vytváří během tohoto života.*

Nekonání mudrce je opravdu neustávající aktivitou. Pro Něho je charakteristická věčná a intenzivní činnost. Jeho nepohnutost se podobá jevu zdánlivě se nepohybující se, rychle se otáčející káče. Taková extrémní rychlost není okem postřehnutelná, a tak se zdá, že je klid. Toto je nutné vysvětlit, protože se lidé obvykle domnívají, že ticho mudrce je netečností.

Kapitola 13 – Různé

Nikdo nemůže být mimo dohled Svrchované Přítomnosti. Jelikož ztotožňujete jedno tělo s Bhagavánem a jiné tělo s vámi samými, mluvíte o odcházení odtud. Ať jste kdekoliv, nemůžete mne opustit.

O Šrí Rámakrišnovi se říká, že spatřil život v obraze Kálí, kterou uctíval. Život vnímal jen on, jiní nikoli. Vitální síla plynula z něho samotného. Byla to jeho vlastní vitální síla, která se projevovala, jako by byla v obraze a vtáhla jej dovnitř.

Kristus je ego, kříž je tělem. Když je ego ukřižováno, zemře. Co přežije je absolutní Bytost (Bůh) – srovnej „Otec a Já jedno jsme“. Toto slavné přežití se nazývá vzkříšením. Bůh Otec je Íšvara, syn je guru a Duch Svatý je átman.

Bible říká „Buď tich a věz, že Já Jsem Bůh“. „Je jen jeden a není druhého“ a také „Srdce moudrého je u pravé ruky a srdce blázna je u levé“.

Žádná myšlenka se neobjeví nadarmo. Každá zplodí výsledek v určitém čase. Myšlenková síla se nikdy neztratí.

Někteří zastávají názor, že je možné učinit tělo nesmrtelným a poskytují lékařské a jiné recepty, aby se tělo zdokonalilo, aby odolávalo smrti. Škola *siddhů* (jak je na jihu známá) v takové učení věřila. Venkasami Rao v Kunbakonam začal s takovou školou a měl stejný názor. V Pondičery je také podobná společnost. Existuje také škola, která věří v přetvoření člověka v nadčlověka sestupem božské moci. Avšak všichni lidé, když napsali dlouhá pojednání o nezničitelnosti jejich lidského těla, když poskytli lékařské a jógové recepty s tím, že učiní tělo dokonalé, aby žilo navěky – jednoho dne zemřeli.

Jméno Boha a Bůh samotný se od sebe neliší. I v bibli stojí napsáno „Na počátku bylo Slovo a to Slovo bylo u Boha a to Slovo bylo Bůh“.

Ve jménu Ráma znamená „ra“ tolik co pravé Já a „ma“ je ego. Když začnete opakovat Ráma, Ráma, pak „ma“ zmizí tím, že se ponoří v „ra“ a „ra“ zůstane nakonec jediné. V tomto stavu není vědomé úsilí jako při *dhyáně* ale *dhyána* je stále přítomná, protože *dhyána* je naší skutečnou přirozeností.

Jogín se zaměřuje na probuzení *kundalíní* (hadí síly) a její vyvedení vzhůru k *sušumně* (jógovému nervu). *Džňánin* toto nemá za cíl. Oba však docílují stejný výsledek, tj. vyvedení životní síly vzhůru k *sušumně* a roztětí *čitdžadagranthi* (uzlu, který váže citné a necitné). *Kundalíní* je jiné jméno pro *átman* neboli pravé Já či *šakti*. Mluvíme o *kundalíní* tak, jako by byla uvnitř těla, protože pojmáme sebe jako omezené tělem. Ale *kundalíní* je ve skutečnosti jak uvnitř, tak vně jelikož se týká pravého Já

čili *šakti*. Na cestě *džňány*, kdy se mysl sebezkoumáním noří do pravého, skutečného Já pak *šakti* či *kundalíní* vystoupí zcela automaticky.

Když mír myslí je pravým osvobozením, jak mohou ti, jejichž mysl jsou plny *siddhis*, které není možno jinak dosáhnout než pomocí činnosti myslí, dojít osvobození, když při osvobození musí přestat všechen nepokoj myslí?

Vyhýbejte se touze a odporu. Nezaměstnávejte mysl záležitostmi světa. Jak je to jen možné, nezaplétávejte se do záležitostí jiných. Dávat jiným je ve skutečnosti dávání sobě samému. Známe-li tuto pravdu, můžeme zůstat tak, že bychom nikoho neobdarovali?

Vyvstane-li ego, všechno vyvstane. Když se ponoří, všechno se ponoří. Čím jsme pokornější, tím lepší.

Nejlepší a neúčinnější *dikša* (zasvěcení) je tichem, jak to dělával Pán Dakšinamurti. Zasvěcení dotekem, pohledem apod. jsou nižšího řádu. *Mouna* může změnit všechna srdce.

Když byl Bhagaván dotázán jedním *sádhakem*, má-li pokračovat s opakováním božího jména, jak mu doporučoval jeho zemřelý guru, nebo zda má přejít na *vičáru*. Bhagaván odpověděl tím, že poukázal na článek v časopise „Vision“ ze září 1937, který pojednával o filozofii božího jména světce Nam Deva, ve kterém je vysvětleno, že Bůh a jméno Boží jsou úplně stejné.

Slunce osvětluje vesmír, zatímco Slunce Arunáčaly je tak oslňující, že není vidět ve vesmíru, ale trvá tam jako nepřekonaná nádhera.

Není pravdou, že lidský zrod je nevyhnutelně nejvyšším a že je možné dosáhnout Seberealizace jedině jako člověk. I zvíře může dosáhnout Seberealizace.

Ať nikdo nezačíná se změnami v zemi, národě, dokud nezmění sám sebe. Nejvyšší povinností každého jednotlivce je realizovat (uvědomit si či poznat) svou vlastní přirozenost. Když realizoval a pociťuje náklonnost k nápravě země či národa, pak ať se všemi způsoby pustí do takové reformy. Svámí Ram Tirtha prohlašoval: „Hledají se reformátoři, ale takoví, kteří chtějí změnit napřed sami sebe. Ve světě nejsou dva lidé, kteří jsou stejní a stejně si počínají. Vnější rozdíly budou přetrvávat, ať se je sebevíce snažíme odstranit. Jediným řešením toho je, aby každý člověk realizoval svou pravou přirozenost.“

V *Bṛhadáranjaka* upanišadě se říká, že „*aham*“ je první jméno Boží. První písmeno v sanskrtu je „*a*“ a poslední písmeno je „*ha*“. „*Aha*“ tedy obsahuje všechno od začátku až do konce. Slovo „*ajam*“ znamená To, co existuje, a je samo-svítící a sebe-potvrzující. *Ajam*, *átma*, *aham* se vždy týká stejného. V bibli je také „*Já Jsem*“ podáno jako jméno Boha.

Když se na nějakou myšlenku soustředíme a s tímto soustředěním jdeme spát, tak hned jak se probudíme, objeví se ta myšlenka znovu v naší myslí. Když je lidem podán při operaci chloroform jsou požádáni, aby počítali – jedna, dvě atd. Když pak člověk ztratí vědomí, řekněme při čísle šest, pak jakmile se probudí, začne počítat – sedm, osm atd.

Když jsem se položil s nataženými údy a napodobil mentálně scénu smrti, uvědomil jsem si, že tělo bude odneseno a spáleno na hranici, a že přesto budu žít. Tu ve mně vystoupila jakási síla, řekněme *átmická* síla nebo jiná a zmocnila se mne. Touto jsem se znovuzrodil a stal se novým člověkem. Stal jsem se pak ke všemu, co se přihodilo netečný a neměl jsem libosti ani nelibosti.

Z ticha vzešla myšlenka, z myšlenky ego a z ega mluva. Je-li řeč účinná, o co účinnější musí být její zdroj?

Karupa arathi (pálení kafru před symbolem Boha) představuje symbolické odhoření mysli, když byla osvícena světlem. *Vibhúti* (posvátný popel) je Šiva (absolutní bytost) a *kumkum* (rumělkový prášek) je Šakti (vědomí).

Purány hovoří o Arunáčale jako o duté hoře s městy a ulicemi. Ve vizích jsem takové věci viděl. Písmo také mluví o Srdci jako o jeskyni. Vnikneme-li do něj, potvrdí se nám, že je světelnou expanzí. Stejně i hora je jediným světlem. Jeskyně apod. jsou tímto světlem zaplaveny.

Prostředky zabezpečující duchovní výsledek jako např. dobročinnost, pokání, oběti, čistý způsob života, jóga, bhakti, oddanost konec duchovní cesty, popisovaný jako nebe, svrchovaný objekt, mír, pravda, milost, stav ticha, nesmrtelná smrt, pravé poznání, sebezapření, osvobození a blaho, nejsou ničím jiným než stavem volným od utkvělé představy, že tělo je pravé Já.

Vzdejte se názoru, kterým sami sebe považujete za opovrženímohdné tělo a uvědomte si svou skutečnou přirozenost, která se rovná věčnému blahu.

Snažíte-li se o poznání, avšak jste plni obav o blaho vašeho těla, pak se podobáte tomu, kdo se snaží přeplout řeku na hřbetu krokodýla, protože jej má za trám.

Odpoutanost – *vajrágja* – je netoužit po tom, co není pravé Já. Být obsažen v pravém Já je *džhána*. Obojí je stejné.